

Briselē, 2022. gada 2. jūnijā
(OR. en)

9796/22

COH 47
SOC 334

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2022. gada 2. jūnijs
Saņēmējs:	delegācijas
Iepriekš. dok. Nr.:	8980/22
Temats:	8. ziņojums par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju – Padomes secinājumi par paziņojumu par 8. kohēzijas ziņojumu "Kohēzija Eiropā 2050. gada perspektīvā" – Padomes secinājumi (2022. gada 2. jūnijs)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par 8. kohēzijas ziņojumu par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju "Kohēzija Eiropā 2050. gada perspektīvā", kurus Padome (Vispārējās lietas/kohēzija) apstiprināja 3875. sanāksmē 2022. gada 2. jūnijā.

Padomes secinājumi par paziņojumu par 8. kohēzijas ziņojumu

"Kohēzija Eiropā 2050. gada perspektīvā"

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME:

1. ATGĀDINA, ka kohēzijas politikas mērķis ir mazināt dažādu reģionu attīstības līmeņa atšķirības un vismazāk attīstīto reģionu atpalicību, kā arī veicināt Savienības vispārēju harmonisku attīstību;
2. ATZINĪGI VĒRTĒ 8. kohēzijas ziņojumu, kā vērtīgu pārskatu par Eiropas Savienības ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas attīstību, un tajā ietverto analīzi par kohēzijas politikas ieguldījumu attiecībā uz integrāciju, konvergenci un konkurētspēju, pamatojoties uz visjaunākajiem pieejamajiem statistikas datiem;
3. ATZĪST:
 - ka 8. kohēzijas ziņojums tika izstrādāts, ņemot vērā dažādas krīzes, kas ietekmē Eiropas Savienību (pandēmija, dabas katastrofas, militārā agresija), un ilgtermiņa izaicinājumus (piemēram, klimata un demogrāfiskās pārmaiņas), kam ir būtiska ekonomiska, vides un sociāla ietekme uz Eiropas Savienības kohēziju;
 - ka šiem izaicinājumiem un krīzēm ir asimetriska ietekme uz ES dalībvalstīm un reģioniem, un tādēļ tie var palielināt atšķirības un nevienlīdzību, radot dažādus izaicinājumus kohēzijas politikai;

4. PIENĒM ZINĀŠANAI būtiskos notikumus pēdējo desmit gadu laikā:
- ekonomiskā un sociālā kohēzija Savienības līmenī ir uzlabojusies, bet konverģence galvenokārt ir skaidrojama ar salīdzinoši spēcīgo izaugsmi daudzos mazāk attīstītos reģionos, savukārt dažos reģionos ar vidējiem ienākumiem vērojama stagnācija;
 - ir gūti ievērojami panākumi nodarbinātības uzlabošanā, bet reģionālās atšķirības joprojām ir lielākas nekā pirms 2008. gada finanšu krīzes;
 - atšķirības starp atsevišķiem reģioniem un to iekšienē saglabājas un dažkārt pat palielinās, un daži reģioni, šķiet, ir nonākuši attīstības slazdā;
 - reģionālās inovācijas atšķirības Eiropā ir palielinājušās. Turklāt dažos reģionos joprojām pastāv savienojamības nepilnības, kas ietekmē to spēju pilnībā izmantot iekšējā tirgus priekšrocības;
 - inovācija, uzņēmējdarbība, digitālā attīstība, kā arī laba pārvaldība un vajadzības gadījumā ieguldījumi infrastruktūrā ir svarīgi elementi ilgtermiņa ekonomikas izaugsmei un teritoriju attīstībai, kā arī lai uzlabotu piekļuvi pakalpojumiem un iedzīvotāju dzīves kvalitāti;
 - demogrāfisko pārmaiņu ietekme (iekšējā un ārējā migrācija, novecošana, iedzīvotāju skaita samazināšanās un intelektuālā darbaspēka emigrācija) ir jūtama visās dalībvalstīs, bet jo īpaši mazāk attīstītos, lauku un nomaļos reģionos;
5. ATGĀDINA savu apņemšanos īstenot kohēzijas politiku, kas veicina strukturālās reformas un ieguldījumus, lai visos reģionos sasniegtu labākus ekonomiskos un sociālos rezultātus, un kas attīstās ilgtermiņa plānošanas ciklā, un UZSVER, ka ziņojumā norādīts, ka ilgtermiņā šī politika sniegs labumu visiem reģioniem;

6. UZSVER, ka kohēzijas politikā, kas ir vietai pielāgota politika, kuras pamatā ir dalīta pārvaldība, partnerība un daudzlīmeņu pārvaldība, būtu pienācīgi jāņem vērā teritoriju vajadzības un potenciāls, lai tās varētu piesaistīt visatbilstošākos ieguldījumus vietējā līmenī, piemēram, izmantojot vietējās attīstības stratēģijas vai pārdomātas specializācijas stratēģijas, un būtu jācenšas kopīgi izstrādāt integrētus risinājumus reģionālā, apakšreģionālā vai starpreģionālā līmenī, ņemot vērā arī *INTERREG* programmu ietvaros gūto sadarbības pieredzi, lai panāktu lielāku atbildību par Eiropas prioritātēm uz vietas;
7. AICINA veidot vispārēju izpratni par principu "nekaitēt kohēzijai" visās Savienības politikas jomās un iniciatīvās, kā arī iekšējā tirgus īstenošanā, tostarp valsts atbalsta noteikumos, saskaņā ar LESD 175. pantu un MUDINA Eiropas Komisiju apsvērt teritoriālās ietekmes novērtējumu (reģionālo pārbaužu) iekļaušanu attiecīgajās ES politikas jomās gan to izstrādes, gan izvērtēšanas posmā.

I – Mērķtiecīgākas prioritātes strukturālai reakcijai uz galvenajiem izaicinājumiem, izmantojot jaunus izaugsmes avotus

UZSKATA, ka

8. Zaļā un digitālā pārkārtošanās ir būtiski izaicinājumi, kas paver jaunas iespējas Eiropas izaugsmei, tāpēc mums būtu jāvirza mūsu investīcijas uz šīm jomām un jānodrošina taisnīga pielāgošanās, lai izvairītos no tā, ka šīs pārkārtošanās rada jaunas atšķirības;
9. Inovācija, uzņēmējdarbība un ekonomikas dažādošana, kā arī laba pārvaldība var būt galvenie faktori ilgtermiņa reģionālajai ekonomikas izaugsmei un labākai noturībai pret asimetriskiem satricinājumiem;

10. Lai palīdzētu cilvēkiem, uzņēmumiem un teritorijām, jo īpaši pašvaldībām, kā arī maziem un vidējiem uzņēmumiem, sociāli taisnīgā veidā virzīt zaļo pārkārtošanos, ir jāatbalsta to centieni risināt klimata pārmaiņu un enerģētikas pārkārtošanas radītos izaicinājumus un stiprināt noturību pret klimata riskiem, nodrošināt ilgtspējīgu aprites ekonomiku un tīru vidi ar lielu bioloģisko daudzveidību, un tie jānodrošina īstenot dabā balstītus risinājumus;
11. Eiropas sociālo tiesību pīlārs atbalsta un papildina dalībvalstu darbības ar mērķi izveidot taisnīgāku un iekļaujošāku sabiedrību;
12. Lai labāk sagatavotu iedzīvotājus pārkārtošanās radītajām pārmaiņām mūsu sabiedrībās, būtu jāatbalsta pielāgošanās spēja un jaunu prasmju veidošana, tostarp stiprinot izglītību, mūžizglītību un profesionālo apmācību;
13. Lai samazinātu sociālekonomisko neaizsargātību un atstumtību, kohēzijas politikai būtu jāatbalsta visneaizsargātāko cilvēku integrācija, nodrošinot kvalitatīvu nodarbinātību un augstas kvalitātes sociālos un veselības aprūpes pakalpojumus;
14. Lai labāk ņemtu vērā galvenās demogrāfisko pārmaiņu radītās problēmas, īpaša uzmanība būtu jāpievērš vajadzībām, ko rada sabiedrības novecošana, ietekmei uz mūsu veselības un sociālajām sistēmām, teritorijām, kurās iedzīvotāju skaits samazinās, kā arī teritorijām, kuras saskaras ar daudzām problēmām, kas saistītas ar jauniešiem.

II – Kohēzijas padziļināšana, to ciešāk nostiprinot teritorijās

15. IESAKA kohēzijas politikā arī turpmāk spēcīgu uzsvaru likt uz vietai pielāgotas politikas principu;

16. UZSVER, ka kohēzijas politika ir viens no svarīgākajiem instrumentiem mazāk attīstītu reģionu attīstības veicināšanai, kā arī nozīmīga ES ieguldījumu politika, kurai arī turpmāk būtu jāatbalsta ieguldījumi, kas nepieciešami, lai visos reģionos panāktu konvergenci un izvairītos no attīstības slazdiem;
17. ATGĀDINA LESD 174. panta pamatprincipus, saskaņā ar kuriem tiek veicināta visu reģionu harmoniska attīstība un īpaša uzmanība tiek pievērsta lauku apvidiem, apvidiem, kurus skar rūpniecības restrukturizācija, un reģioniem, kuros ir būtiski un pastāvīgi dabiski vai demogrāfiski traucēkļi, piemēram, galējie ziemeļu reģioni ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī salas un pārrobežu un kalnu reģioni;
18. ATGĀDINA arī LESD 349. pantu, kas būtu jāizmanto, lai atbalstītu tālāko reģionu attīstību un veicinātu tādu kohēzijas politiku, kas atbilst to īpašajām vajadzībām, piedāvā diferencētus risinājumus, stiprina to ietekmi un izmanto šo teritoriju ieviestās inovācijas;
19. UZSKATA, ka salas, nomaļas un attālas teritorijas, tostarp tālākie reģioni, saskaras ar īpaši nopietniem izaicinājumiem, kas saistīti arī ar transporta izmaksu pieaugumu, un UZSVER, ka attiecībā uz tām ir vajadzīga iekļaujoša un konkrēta pieeja, lai atbalstītu to pārkārtošanos;
20. AICINA turpināt pētīt un attīstīt koncepciju par attīstības slazdā esošiem reģioniem, lai pārvarētu izaicinājumus, ar kuriem saskaras šie reģioni, lai labāk izprastu strukturālos faktorus, kas noved pie attīstības slazda un no tā izriet, un lai novērstu jaunu reģionu nonākšanu šajā slazdā;

21. Saskaņā ar ilgtermiņa redzējumu par ES lauku apvidiem MUDINA izstrādāt integrētas vietējās stratēģijas, nodrošināt piekļuvi tehniskajam atbalstam un spēju veidošanu vietējā līmenī, kā arī attīstīt sadarbību un tīklu veidošanu starp lauku teritorijām Eiropas līmenī, kā tas tika aicināts izstrādājot ES Lauku paktu;
22. Atkārtoti APSTIPRINA pilsētu ilgtspējīgas attīstības nozīmi, jo pilsētas ir pārkārtošanās virzītājspēks, taču tajās koncentrējas arī liela sociālekonomiskā nevienlīdzība, un ATBALSTA saiknes starp pilsētām un laukiem, tāpēc ir vēlams izstrādāt uz funkcionālām teritorijām balstītas attīstības stratēģijas un pievērst uzmanību mazo un vidēja lieluma pilsētu lomai kā "enkurpunktiem" un "pievilkšanas punktiem", lai novērstu lauku apvidu sašaurināšanos;
23. ATBALSTA Eiropas teritoriālās sadarbības programmu un makroreģionālo un jūras baseinu stratēģiju ietvaros gūtās sadarbības pieredzes kapitalizāciju un plašu apmaiņu, lai risinātu izaicinājumus, kas saistīti ar zaļo un digitālo pārkārtošanos un vietējo ekonomikas sistēmu integrāciju;
24. UZSVER labi izveidoto Eiropas teritoriālās sadarbības struktūru lielo potenciālu, jo īpaši tādās krīzes situācijās kā Covid-19 pandēmija, un ATBALSTA pastāvīgos centienus stiprināt pārrobežu, transnacionālo un starpreģionālo sadarbību starp Eiropas reģioniem;
25. NORĀDA, ka reģioni, kas robežojas ar Krieviju un Baltkrieviju, kā arī reģioni, kas robežojas ar Ukrainu un Moldovas Republiku, saskaras ar īpašām ekonomiskām un sociālām problēmām, kas izriet no Krievijas agresijas pret Ukrainu;
26. UZSVER, ka šai situācijai ir būtiska ietekme uz reģioniem, kas saskaras ar bēgļu pieplūdumu, un uz ES kopumā, tostarp uz reģionālo attīstību enerģētikas un inflācijas ziņā.

III - Priekšlikumi, ar kuriem uzlabo fondu ieviešanas efektivitāti un teritoriju piekļuvi šiem fondiem

27. UZSVER, ka kohēzijas politika nav krīzes instruments; tomēr tā ir palīdzējusi reģioniem mazināt neseno krīžu sekas un UZSKATA, ka politikai ir jāspēj pielāgoties jaunām norisēm, nekaitējot tās strukturālajiem un ilgtermiņa mērķiem, jo īpaši vispirms izmantojot spēkā esošā tiesiskā regulējuma attiecīgos noteikumus;
28. UZSKATA, ka pārvaldības, kontroles un vadības noteikumu stabilitāte starp plānošanas periodiem, kā arī viendabīgāka un konsekventāka noteikumu piemērošana var palīdzēt vienkāršot fondu īstenošanu;
29. AICINA pielikt lielākas pūles attiecībā uz saziņu ar plašāku sabiedrību, turpināt vienkāršošanu un pastāvīgi atbalstīt un apmācīt potenciālos saņēmējus vai partnerus, lai kohēzijas politiku tuvinātu ES pilsoņiem, jo īpaši izmantojot tās jauno 5. politikas mērķi;
30. UZSVER, ka ir svarīgi veidot spējas, novērtēt un izmantot gūto pieredzi, lai pastāvīgi uzlabotu kohēzijas politikas efektivitāti un veicinātu augsta ienesīguma programmas;
31. AICINA nodrošināt, ka ES atbalsts tiek īstenots efektīvi, labas pārvaldības ietvaros, pārredzami un saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

IV – Norādes turpmākām pārdomām

GAIDA:

32. Pārdomu par kohēzijas politikas nākotni pēc 2027. gada SĀKŠANU, lai izstrādātu vienkāršāku un efektīvu noteikumu kopumu un izvairītos no tendences palielināt līdzekļu apjomu;
33. UZSVARU uz papildināmību un sinerģijām, kas jānostiprina ar citām attiecīgām Eiropas politikas jomām un iniciatīvām jau to izstrādes posmā, lai palielinātu šo politikas jomu efektivitāti un samazinātu administratīvo slogu dalībvalstīm, reģioniem un saņēmējiem;
34. Regulāru informācijas apmaiņu par kohēzijas politiku 2021.–2027. gada plānošanas periodā ORGANIZĒŠANU, lai izstrādātu politiku laikposmam pēc 2027. gada.